

*Κάν' το όπως
ο δάσκαλος!*

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Έλενα Δολλόγλου - Τολιοπούλου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ατελιέ Εκδόσεων
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ατελιέ Εκδόσεων
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ: Ευγενία Γάλλου

Έκδοση: Αθήνα, Οκτώβριος 2022

© Copyright

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΧΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ

Ανδρέα Μεταξά 28 & Θεμιστοκλέους

Εξάρχεια 106 81 Αθήνα

Τηλ.: 210 3301161-2-3 - Fax: 210 3301164

e-mail: info@siderisbooks.gr

www.siderisbooks.gr

ISBN: 978-960-468-322-2

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρος του έργου.

ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ

Εικονογραφημένα Παραμύθια • Κόμικς • Παιδική και Εφηβική Λογοτεχνία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Μυθιστόρημα • Ποίηση • Θέατρο • Δοκίμιο

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ & ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Εκπαιδευτικά • Σχολικά Βοηθήματα • Ιταλικά Εκπαιδευτικά • Δίγλωσσα Λεξικά • Δίγλωσσοι Διάλογοι

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ / ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΥΛΗΣ

Εκδίδουμε έργα για παιδιά και ενήλικους με επιμέλεια και σωστή προσέγγιση στη γνώση και στη φιλιαναγνωσία. Προβάλλονται/διαφημίζονται/προωθούνται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στηρίζουμε το ελληνικό βιβλίο - Διαβάζουμε Έλληνες συγγραφείς

www.siderisbooks.gr

ΕΛΕΝΑ ΔΟΛΛΟΓΛΟΥ - ΤΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Κάν' το όπως ο δάσκαλος!

**Τα μυστικά της επιτυχίας
για την εκμάθηση ξένων γλωσσών
μέσω της μεθόδου της αυτοδιδασκαλίας**

ΜΑΘΕ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ ΕΥΚΟΛΑ - ΣΩΣΤΑ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
**Μιχαήλ
Σιδερη**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	12
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	17
1. Από το μηδέν, δάσκαλος.....	17
Σύνοψη ενότητας	22
2. Γλωσσομάθεια και χρόνος εκμάθησης.....	23
2.1. Τι επηρεάζει τον ρυθμό εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας	23
2.2. Οι διδακτικές ώρες.....	24
2.3. Τρόποι για να αυξήσεις τον ρυθμό εκμάθησης.....	25
Σύνοψη ενότητας	27
3. Γλωσσομάθεια και κόστος εκμάθησης	28
Σύνοψη ενότητας	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ.....	31
Σύνοψη ενότητας	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.....	36
3.1. Τα απαραίτητα εκπαιδευτικά σύνεργα	36
3.2. Η κατανόηση του γραπτού λόγου: βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά σε έντυπη/ηλεκτρονική μορφή	37
3.2.1.Τα διδακτικά βιβλία: ένας πιστός οδηγός στο ταξίδι της γνώσης	37
3.2.2.Τα λογοτεχνικά βιβλία: μαθαίνοντας ξεκούραστα πάντα και παντού. 41	
3.2.3.Περιοδικά και εφημερίδες: μαθαίνοντας με το χαρτί και το μολύβι... 44	
3.3. Η κατανόηση του προφορικού λόγου: τηλεόραση, τραγούδια, ράδιο και YouTube	46
3.3.1.Το οπτικο-ακουστικό υλικό: ώρα για Netflix!	46

3.3.2. Το ακουστικό υλικό: βάλ' το τέρμα!	51
Σύνοψη ενότητας	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	54
4.1. Από την λέξη στο λήμμα	54
4.2. Τι σημαίνει «γνωρίζω λεξιλόγιο»	55
4.3. Πέρα από τα λεξικά	56
4.4. Λεξιλόγιο, «Άριστα 10»	57
Σύνοψη ενότητας	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.....	63
5.1. Από την κατανόηση στην έκφραση.....	63
5.2. Η προφορά	63
5.2.1. Schein oder sein? (σσάιν ή ζάιν;)	63
5.2.2. Κάνοντας εξάσκηση στην προφορά	65
i) Το Δ.Φ.Α	65
ii) Πίσω στην Β΄ δημοτικού.....	66
iii) Το «shadowing»	67
5.2.3. Προφορικός λόγος και έκφραση	68
5.3. Γραπτός λόγος και έκφραση	69
5.3.1. Γράψε e-mail!	70
5.4. Της ξενιτιάς το άσμα	73
Σύνοψη ενότητας	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ.....	79
6.1. Η ζυγαριά «κόλλησε»	79
6.2. Τα συμπτώματα	80
6.3. Όλα σε δόσεις	84
Σύνοψη ενότητας	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΔΕΙΞΕ ΜΟΥ ΤΑ ΛΑΘΗ ΣΟΥ, ΝΑ ΣΟΥ ΠΩ ΠΟΙΟΣ ΕΙΣΑΙ.....	86
7.1. Γλωσσομάθεια και αξιολόγηση.....	86
7.2. Η αξιολόγηση των επιδόσεων	87
7.2.1. 5+1 μικρά μυστικά	87

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

7.3. Η διόρθωση των γλωσσικών λαθών	94
7.3.1. Ο εντοπισμός και η παρατήρηση	96
7.3.2. Η αναζήτηση.....	97
7.3.3. Η αντικατάσταση	99
Σύνοψη ενότητας	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ SOS	102
8.1. Τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας: Μια γενική άποψη	102
8.2. Τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας: Ερωτήσεις και απαντήσεις	103
Σύνοψη ενότητας	108
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	109
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγικά

1. ΑΠΟ ΤΟ ΜΗΔΕΝ, ΔΑΣΚΑΛΟΣ

«Μαθαίνουμε...

10% αυτών που διαβάζουμε

20% αυτών που ακούμε

30% αυτών που βλέπουμε

50% αυτών που βλέπουμε και ακούμε

70% αυτών που συζητούμε

80% αυτών που βιώνουμε

95% αυτών που διδάσκουμε στους άλλους.»

~ W. Glasser, Αμερικανός ψυχοθεραπευτής

Ίσως το πιο σπουδαίο στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας με την μέθοδο της αυτοδιδασκαλίας δεν είναι η μελέτη καθαυτή, αλλά όλα αυτά που χρειάζεται να γνωρίζει κανείς πριν καν ξεκινήσει το διάβασμα. Πράγματα, δηλαδή, που δεν σχετίζονται άμεσα με την γλώσσα, αλλά με την οργάνωση, τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό του διαβάσματος, τα κίνητρα και τους στόχους του εκάστοτε αυτοδιδάκτου.

Ας δούμε, λοιπόν, τα έξι πρώτα βήματα που είναι απαραίτητο να κάνουμε πριν ξεκινήσουμε το διάβασμά μας και θα κάνουν πιο ουσιαστική την επαφή μας με την ξένη γλώσσα. Τα βήματα αυτά είναι εξίσου σημαντικά με την ίδια την εκμάθηση· την ενισχύουν, την στηρίζουν και την καθοδηγούν από την αρχή και για όσο ασχολείται κανείς συστηματικά με την γλώσσα αυτή. Διότι, τελευταίος σταθμός στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας, μπορούμε να πούμε με σιγουριά πως δεν υπάρχει!

Βήμα 1^ο: σκέψου με ποια αφορμή μαθαίνεις αυτή την γλώσσα

Φυσικά και πρέπει να γνωρίζεις γιατί έχεις επιλέξει την συγκεκριμένη ξένη γλώσσα και όχι κάποια άλλη στην θέση της. Είτε εξαιτίας μιας ταινίας, είτε χάρη στο ενδιαφέρον σου για άλλους πολιτισμούς, είτε επειδή άκουσες τυχαία κάποιο τραγούδι, είτε επειδή θέλεις να μιλάς με τον κολλητό σου σε μια γλώσσα που δεν σας καταλαβαίνουν οι άλλοι, είτε γιατί είσαι ήδη πολύγλωσσος και θέλεις να

δοκιμάσεις κάτι διαφορετικό· όποιο κι αν είναι το ερέθισμα, το «κάλεσμα» που δέχθηκες από αυτήν την γλώσσα- είναι πράγματι μεγάλη η ποικιλία των γλωσσικών ερεθισμάτων που μπορούν να μας ωθήσουν στο να μαθαίνουμε ξένες γλώσσες - είναι σημαντικό να το γνωρίζεις, καθώς πρόκειται να «ξεκλειδώσει» για εσένα πολλές και χρήσιμες απαντήσεις.

Βήμα 2^ο: προσδιόρισε τα κίνητρα και τους στόχους σου

Σε αυτό το συγκεκριμένο βήμα κρύβεται και η μισή επιτυχία. Τίποτα δεν μπορεί να ενισχύσει περισσότερο το έργο σου από το να γνωρίζεις τον λόγο που θέλεις να μάθεις αυτή την γλώσσα. Μπορεί να ονειρεύεσαι σπουδές στο εξωτερικό ή να μιλάς με φίλους σου αλλόγλωσσους· μπορεί να είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εργασία σου· να θέλεις να ταξιδέψεις· να ζεις ήδη στην χώρα που η γλώσσα αυτή ομιλείται· να σκέφτεσαι πώς μπορείς να ενισχύσεις το βιογραφικό σου· να ψάχνεις απλώς ένα νέο χόμπι! Μπορεί και να ερωτεύτηκες...

Δεν θα ξεχάσω το άγχος που μου δημιουργούσε όταν ήμουν 11 χρονών -κάπου στο 2006- η ερώτηση *«πώς σου ήρθε να μάθεις ρωσικά;»*, καθώς ντρεπόμουν απίστευτα να παραδεχτώ ότι ναι, με είχε «μαγέψει» ο τραγουδιστής που εκπροσωπούσε την Ρωσία στην τότε Eurovision και ήθελα να μάθω την γλώσσα που μιλάει και ήθελα να καταλαβαίνω τι λέει στα τραγούδια του. Νόμιζα ότι είναι τόσο κακό το ότι μαθαίνω μια γλώσσα, γιατί εμπνεύστηκα από έναν άνθρωπο μερικά χρόνια μεγαλύτερό μου και που πιθανότατα δεν θα συναντούσα ποτέ και ούτε θα μάθαινε για την ύπαρξή μου, παρ' όλο που, μεταξύ μας, ήμουν σίγουρη πως όσοι με ήξεραν καλά το ήξεραν αυτό. Και αυτό με έκανε να ντρέπομαι ακόμα περισσότερο!

Αθώοι παιδικόι φόβοι, ντροπές και τύψεις που πλέον με κάνουν να γελάω και ταυτόχρονα να είμαι ευγνώμων που η ζωή μου έστειλε τέτοιες εμπνεύσεις, γιατί η έμπνευση σημαίνει πάντοτε πολύ περισσότερα από όσα η ίδια είναι. Η μια έμπνευση φέρνει και δεύτερη έμπνευση· το ένα τραγούδι φέρνει το άλλο τραγούδι και τα δέκα τραγούδια φέρνουν μια εκπομπή και η εκπομπή φέρνει το ντοκιμαντέρ και το ντοκιμαντέρ γίνεται ξαφνικά βιβλίο και το ένα βιβλίο γίνεται πολλά βιβλία· βιβλία για την ρωσική κουλτούρα, τον ρωσικό πολιτισμό και την ρωσική γλώσσα που μου αρέσει να διαβάζω μέχρι και σήμερα. Το να βρίσκω στα ράφια των βιβλιοπωλείων βιβλία για την ρωσική γλώσσα δεν έχει σταματήσει να σημαίνει για εμένα θησαυρό. Και η γλώσσα από την μεριά της μου έφερε ανθρώπους. Ανθρώπους που η μητρική τους γλώσσα είναι η ρωσική, ανθρώπους που δεν είχα προγραμματίσει να γνωρίσω, αλλά τους γνώρισα και είμαι χαρούμενη για αυτό, ανθρώπους που έχω την ευκαιρία να μιλάω ρωσικά μαζί τους όποτε θέλω στην καθημερινότητα και να νιώθω ότι όλοι οι κόποι μου και το διάβασμα ανταμείφθηκαν.

Δεν ξεχνάω που, μόλις τελείωσα το Πανεπιστήμιο, έπιασα δουλειά σε ένα ταξιδιωτικό γραφείο στο λιμάνι του Πειραιά χωρίς να ξέρω «γρι» από εισιτήρια

και χωρίς να έχω ξαναδουλέψει ποτέ σε γραφείο. Και ένας λόγος που μου δόθηκε η ευκαιρία να το δοκιμάσω ήταν ότι ήξερα αυτές τις ξένες γλώσσες. Μπορεί όχι όλες άπταιστα, αλλά μιλούσα, ασχολιόμουν. Και κυρίως δεν ξεχνάω την περηφάνια που ένιωθα, κάθε φορά που έμπαιναν Ρώσοι και Ισπανοί και έφευγαν με ένα εισιτήριο στο χέρι, γιατί εγώ κατάφερνα να τους εξυπηρετήσω. Κάθε φορά που εκπλήσσονταν, όταν τους απαντούσα στην γλώσσα τους και έσκαγαν ένα πλατύ χαμόγελο και ξεκινούσαν να μιλούν ασταμάτητα χωρίς φρένο, λες και τους είπα ότι εκεί γεννήθηκα. Λες και ήμασταν συμπατριώτες και γείτονες. Πράγμα φυσικά που δεν συνέβαινε, γιατί εγώ γεννήθηκα στην Αθήνα και μεγάλωσα στον Πειραιά. Στο δικό τους το μυαλό, όμως, εγώ ήμουν γεννημένη εκεί· είχα μεγαλώσει στην διπλανή τους πόρτα, είχα φάει και είχα πιει στις χαρές τους και ήξερα τους πόνους τους· αγαπούσα την χώρα τους, αγαπούσα και αυτούς τους ίδιους, τις συνήθειές τους και τα χούγια τους· ήξερα τι έκαναν στις γιορτές τους, πώς έπαιρναν το πρωινό τους και πώς μιλούσαν με τους φίλους τους, τους γείτονές τους· ήξερα πώς φλέρταραν, πώς θύμωναν, πώς έκαναν διακοπές, πώς ξενυχτούσαν, πώς αγαπούσαν. Στο δικό τους το μυαλό τα ήξερα όλα αυτά και πολύ περισσότερα, μόνο και μόνο γιατί μιλούσα την γλώσσα τους. Στο δικό μου το μυαλό δεν ήμουν βέβαιη αν όντως τα γνώριζα, αλλά ήμουν σίγουρη ότι μπορούσα να τα φανταστώ.

Σε κάθε περίπτωση, οποιοσδήποτε και αν είναι ο λόγος που μαθαίνεις μια ξένη γλώσσα είναι απόλυτα σεβαστός και αποδεκτός. Δεν χρειάζεται να είναι κάτι μεγαλεπήβολο ή πολύ δύσκολο αυτό που θέλεις να πετύχεις. Σημασία έχει να σε εξιτάρει τόσο, ώστε να το σκέφτεσαι συνέχεια καθώς θα διαβάζεις. Όπως αναφέρει και ο J. Clear στο βιβλίο του «Ένα τίποτα μπορεί να αλλάξει τα πάντα», «εάν επιθυμείτε να επιτύχετε καλύτερα αποτελέσματα, δεν χρειάζεται να θέσετε κάποιον σταθερό στόχο, αλλά είναι προτιμότερο να συγκεντρωθείτε στο σύστημά σας».

Από την άλλη μεριά, είναι πολύ βοηθητικό να υπολογίσεις πού σκοπεύεις ακριβώς να φτάσεις, ώστε να προσανατολιστείς καλύτερα. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να προσδιορίσεις τα επίπεδα γλωσσομάθειας στα οποία στοχεύεις βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Σε επόμενη ενότητα, θα απαντήσω εκτενώς το ερώτημα «πόσο χρόνο χρειάζεται κανείς για να μάθει μια ξένη γλώσσα μόνος του».

Σκέψου, λοιπόν, με τι θα είσαι ικανοποιημένος εσύ και τι καλύπτει τις προσωπικές ανάγκες σου. Αρκετοί για παράδειγμα χρειάζονται άμεσα ένα πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου B1 για να δουλέψουν στο εξωτερικό ή G1 για να σπουδάσουν σε Πανεπιστήμιο, ενώ κάποιοι άλλοι προτιμούν να μαθαίνουν χωρίς να περνούν από εξετάσεις. Άλλοι ξεκινούν με πιο χαλαρό ρυθμό και άλλοι πιο εντατικά. Το να γνωρίζει κανείς, όμως, περίπου το πού, το πότε και το γιατί, τον βοηθά να σχεδιάσει και το πώς, το οποίο είναι και το αντικείμενο της δικής μας κουβέντας από εδώ και στο εξής.